

Sisäministeriö
Maahanmuutto-osasto

Viite
SMDno 2019-816

Asia

**LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI HENKILÖTIETOJEN
KÄSITTELYSTÄ MAAHANMUUTTOHALLINNOSSA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI**

Sisäministeriö on pyytänyt ulkoministeriötä toimittamaan lausuntonsa otsikossa mainitusta esitysluonnoksesta, joka on laadittu valtiopäivien päättämisen ja eduskuntavaalien toimittamisen johdosta rauenneen hallituksen esityksen HE 224/2018 pohjalta. Ulkoministeriö on 12.6.2018 lausunut laajassa kuulemiskierroksessa mainitusta rauenneesta hallituksen esityksestä. Ulkoministeriön maahantuloasioiden yksikkö lausuu uuden suppeaan kuulemiskierrokseen kuuluvan lausuntopyynnön johdosta seuraavaa.

Esityksen pääasialliset muutokset

Hallituksen esitysluonnokseen tehdyt muutokset koskevat erityisesti seuraavia asiakokonaisuuksia:

- Salassapitoa koskevan sääntelyn keskittäminen lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (24 §:n 1 momentin 24 kohta ja uusi 24 a kohta)
- Automaattiseen päätöksentekomenettelyyn valikoituvien asioiden täsmällisempi sääntely, virkavastuun kohdentuminen ja algoritmien julkisuus (21 §)
- Viranomaisten erillisyyden periaatteen täsmällisempi sääntely yhteisrekisterinpitäjien osalta (11 §)
- Huomiotietojen soveltamisalan muuttuminen (7 § ja 14 §)
- Tietoruojarikos (22 §)
- Uudet liitelait (esityksen lakiehdotukset 11 - 16)

Julkisuuslain asiakirjajulkisuudesta

Esitysluonnoksesta ilmenee, että jatkossa maahanmuuttohallinnon asiakaina olevia ulkomaalaisia koskevat salassapitosäännökset eivät enää olisi hajautettuna yleis- ja erityislakiin, vaan sekä kaikkia viranomaisia koskeva

salassapitosäännös että tietojärjestelmiä ylläpitäviä ja käyttäviä viranomaisia koskeva säännös olisi keskitetty julkisuuslakiin perustuslakivaliokunnan suosittamalla tavalla. Julkisuuslain 24 §:n 1 momenttiin lisättäisiin uusi 24 a kohta, jotta edelleen turvataan kumottavaksi ehdotettavaa ulkomaalaisrekisterilain 11 §:ää vastaavasti ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän ja kansallisen viisumitietojärjestelmän sisältämät tiedot. Maahanmuuttohallinnossa käsiteltäviin asioihin liittyy tarve suojata henkilöä tietyissä erikseen rajatuissa yhteyksissä niin vaaralta kuin haitalta tai vahingolta, jonka vuoksi perustuslain 12 §:n mukaisesti julkisuutta on välttämätöntä lailla erikseen rajoittaa.

Maahanmuuttohallinnon henkilötietolain yhteisrekisterinpitäjyydestä

Esitysluonnoksessa viitataan julkisuuslain 29 §:ään, jonka mukaan viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty. Esitysluonnoksen mukaan perustuslakivaliokunta on esittänyt huolensa siitä, jos tiedot ovat siirrettävissä yhteisrekisterinpitäjiksi määriteltyjen viranomaisten välillä salassapitosäännösten estämättä, mikäli talletettuja arkaluonteisia ja salassa pidettäviä tietoja käsitellään myöhemmin samassa tarkoituksessa toisen yhteisrekisterinpitäjäksi määritellyn viranomaisen toimesta. Perustuslakivaliokunta on muistuttanut, että maahanmuuttohallintoon yleislakina sovellettavan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain sääntely salassapidosta ja tietojen luovutukseen salassapidon estämättä perustuu viranomaisten erillisyyden periaatteelle. Viranomaiset ovat lakia sovellettaessa toisiinsa nähden itsenäisiä. (PeVL 62/2018 vp) Tämän johdosta esitysluonnoksessa on katsottu, että on välttämätöntä säätää erikseen arkaluonteisten ja salassa pidettävien tietojen liikkumisesta rekisterinpitäjien välillä silloinkin, kun on kyse toisen rekisterinpitäjän keräämien tietojen käyttämisestä alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen toisen rekisterinpitäjän toimesta.

Johtopäätökset

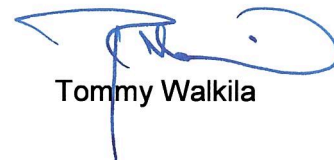
Ulkoministeriö pitää edellä mainittuja ja muita esitysluonnoksessa ehdotettuja säännöksiä perusteltuina ja kannatettavina.

Yksikönpäällikkö

Leena Liukkonen

Lainsäädäntösihteeri

Tommy Walkila

Liitteet

-